

Socialdepartementet

Yttrande över promemoria: Införande av en rehabiliteringskedja

Inledning

Stockholms läns landsting har beretts tillfälle att lämna synpunkter på Socialdepartementets promemoria "Införande av en rehabiliteringskedja". Denna promemoria beskriver en del i det ohälsopaket regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2008. Landstinget vill inledningsvis markera att de synpunkter som lämnas enbart utgår från landstingets roll som arbetsgivare.

Sammanfattning

Stockholms läns landsting (SLL) bifaller i huvudsak promemorians förslag om införande av en förutsägbar rehabiliteringskedja. Rehabiliteringskedjan förutsätter dock att andra delar i regeringens aviserade åtgärds paket för en väl fungerande sjukförsäkring träder i kraft samtidigt, och att de aktörer som är involverade i kedjan har möjlighet och förutsättningar att uppfylla sina åtaganden. SLL ser det som en brist i förslaget att det så centrala begreppet arbetsförmåga inte är utrett och att det saknas ett instrument för att på ett enhetligt sätt bedöma arbetsförmåga.

Mot bakgrund av att det i promemorians förslag saknas resonemang om bland annat ansvars- och resursfördelning mellan de olika aktörer som involveras i rehabiliteringskedjan, avstår SLL från att i detta sammanhang ta ställning till vilka konsekvenser de föreslagna förändringarna får för hälso- och sjukvården.

Allmänt

Förslaget till en förutsägbar rehabiliteringskedja överensstämmer väl med inriktningen för det arbete som redan idag bedrivs vid landstingets förvaltningar och bolag. SLL och Försäkringskassan Stockholms län samverkar sedan 2004 i enlighet med det gemensamma avtalet om rehabiliteringsgaranti. För SLL som arbetsgivare gäller landstingets Hälsoplan som slår fast att arbetsmiljö och hälsoarbetet ska bedrivas med fokus på förebyggande åtgärder och tidiga rehabiliteringsinsatser.

I detta arbete samverkar landstingets verksamheter med Försäkringskassan och företagshälsovården med syftet att säkerställa en effektiv rehabiliteringsprocess.

Bedömning av arbetsförmåga

2008-02-07

LS 0712-1420

SLL vill framhålla att det behövs ett instrument som hälso- och sjukvården, Försäkringskassan och arbetsförmedlingen liksom arbetsgivaren kan använda sig av för att göra lika bedömningar av arbetsförmåga. En brist i förslaget är att det så centrala begreppet arbetsförmåga inte är utrett, och att det saknas gemensamma normer eller instrument för hur arbetsförmågan och olika grader av nedsättning av den ska prövas och bedömas. En annan svaghet i promemorians förslag är att det saknas resonemang om vem som ansvarar för att bedömning av arbetsförmåga utförs och i vilken omfattning det ska ske.

Återgång till arbete hos arbetsgivaren

Arbetsgivaren har idag ett omfattande ansvar för rehabilitering och arbetsanpassning. Enligt promemorian är inte avsikten att vare sig vidga eller minska detta lagstadgade ansvar. SLL delar uppfattningen att den arbetsförmåga som finns ska tillvaratas på bästa sätt, men anser att det finns risk för att de preciserade tidsgränser som föreslås kan få effekter på bedömningen av de krav som ställs på arbetsgivaren. Bland annat kan arbetsgivarens och Försäkringskassans bedömning av arbetsförmågan leda till olika slutsatser om arbetsgivaren uppfyllt kraven på rehabiliterings- och arbetsanpassningsåtgärder. Ur ett arbetsgivarperspektiv bör framhållas att möjligheterna till omplacering inom och mellan landstingets förvaltningar är begränsade och styrs av de legitimationskrav som gäller inom hälso- och sjukvården.

Återgång till arbete på övriga arbetsmarknaden

SLL delar promemorians uppfattning att en plan för återgång i arbete ska upprättas så snart som möjligt i de fall möjligheterna för återgång i arbete hos arbetsgivaren är uttömda. Det bör dock framhållas att för att arbetslinjen ska fungera är aktiva och tidiga insatser från Försäkringskassan och arbetsförmedlingen avgörande. SLL instämmer med förslaget att andra faktorer än nedsatt arbetsförmåga till följd av sjukdom inte bör påverka rätten till ersättning. Det bör dock ifrågasättas om det är realistiskt att en arbetstagare som har kort tid kvar till ålderspension bör bedömas på samma sätt som en yngre arbetstagare avseende möjligheterna att försörja sig själv genom förvärvsarbete på den reguljära arbetsmarknaden i övrigt.

Lag om rätt till ledighet

Förslaget till lagstadgad rätt till ledighet för att vid sjukdom prova annat arbete med sjukpenningen kvar, syftar enligt promemorian till att skapa en trygghet för arbetstagaren och en förutsebarhet i fråga om vilka handlingsalternativ som står till buds för arbetstagaren och arbetsgivare i sådana situationer. Under ledighetsperioden finns möjligheten att återgå i tjänst hos den befintlige arbetsgivaren "om arbetstagarens hälsotillstånd skulle förbättras eller någon omständighet hos arbetsgivaren skulle förändras så att arbetstagaren kan återgå i tjänst hos denne". Förslaget kan tolkas som ett incitament för arbetstagaren att, med sin grundanställning i behåll, få möjlighet att aktivt söka arbete som kan passa hans eller hennes sjukdomsbild bättre.

2008-02-07

LS 0712-1420

SLL instämmer i grundtanken att det kan behövas incitament som främjar rörligheten på arbetsmarknaden, men ifrågasätter om lagen fyller ett behov som inte redan är tillgodosett genom befintlig ledighetslagstiftning i kombination med ledighetsrätt i kollektivavtal. Vidare anser SLL att det i promemorian är oklart beskrivet om rehabiliteringsansvaret följer med till den nya arbetsgivaren under provotiden, eller om det stannar kvar hos den arbetsgivare där den sjukskrivne har sin anställning. SLL förutsätter att rehabiliteringsansvaret övergår till den nya arbetsgivaren under ledighetsperioden, och anser att detta bör klargöras i lagförslaget.

Krav och förutsättningar

SLL vill understryka att det finns behov av att hitta nya former för samverkan mellan myndigheterna. Förslaget innebär att det kommer att ställas ökade krav på tidigt agerande och samverkan för de olika aktörer som involveras i rehabiliteringskedjan, inte minst Försäkringskassan, arbetsförmedlingen och hälso- och sjukvården.

Rehabiliteringskedjan förutsätter dock att andra delar i regeringens aviserade åtgärds paket för en väl fungerande sjukförsäkring träder i kraft samtidigt, och att de aktörer som är involverade i kedjan har möjlighet och förutsättningar att uppfylla sina åtaganden. För att förslaget ska få avsedd effekt krävs att andra delar i regeringens åtgärds paket träder i kraft samtidigt som rehabiliteringskedjan, däribland företagshälsovårdens roll och enhetliga metoder för arbetsförmågebedömning. Mot bakgrund av att det i promemorians förslag saknas resonemang om bland annat ansvars- och resursfördelning mellan de olika aktörer som involveras i rehabiliteringskedjan, avstår SLL från att i detta sammanhang ta ställning till vilka konsekvenser de föreslagna förändringarna får för hälso- och sjukvården.

Avslutningsvis anser SLL att den föreslagna tidpunkten för ikraftträdande innebär en alltför snäv tidsram.

Mona Boström
Landstingsdirektör

Maria Englund
Personaldirektör